

Förordning om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet

Finansdepartementet

2011-01-27

Dokumentbeteckning

KOM (2010) 774

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i Europeiska unionen

Sammanfattning

Förslaget innebär att det europeiska nationalräkenskapssystem (ENS 95) som inrättades genom förordning (EG) nr 2223/96 av den 25 juni 1996 om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i gemenskapen revideras så att det överensstämmer med det internationella system för nationalräkenskaper som antogs av FN:s statistiska kommission i februari 2009 (SNA 2008). Regeringen stöder förslaget.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Genom rådets förordning om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i gemenskapen upprättades ett nationalräkenskapssystem som tillgodoser behoven för unionens ekonomiska, sociala och regionala politik. Systemet överensstämde i stort sett med det internationella system för nationalräkenskaper som antogs i februari 1993 av FN:s statistiska kommission (SNA 1993), så att resultaten i FN:s alla medlemsländer skulle bli jämförbara internationellt. SNA 1993 har uppdaterats, och i februari 2009 antog FN:s statistiska kommission ett nytt nationalräkenskapssystem (SNA 2008) som skulle göra nationalräkenskaperna bättre anpassade till de nya ekonomiska förhållandena, framstegen inom metodforskningen och användarnas behov.

Det europeiska nationalräkenskapssystem (ENS 95) som inrättades genom förordning (EG) nr 2223/96 måste revideras med hänsyn till denna utveckling så att systemet utgör en version av SNA 2008 som är anpassad till medlemsstaternas ekonomiska struktur, och så att uppgifterna för unionen är jämförbara med dem som de viktigaste internationella samarbetsparterna sammanställer.

Förslaget presenterades den 20 december 2010.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget till förordning innehåller 13 artiklar och två omfattande och detaljerade bilagor. Syftet med förordningen är att inrätta det europeiska nationalräkenskapssystemet (ENS 2010) som ska ersätta det nuvarande systemet ENS 95. Medlemsstaterna ska till kommissionen (Eurostat) överföra de räkenskapsdata och sammanställningar inom de tidsfrister som framgår av bilaga B.

Vid tillämpningen av förordningen ska kvalitetskriterierna i förordningen (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik gälla för de uppgifter som överförs. En första överföring av uppgifter ska ske i september 2014. Kommissionen får bevilja undantag från tillämpningen av förordningen till och med den 1 januari 2020.

Kommissionen ges rätt att anta delegerade rättsakter inom vissa områden för en period på fem år. Kommissionen ska lägga fram en rapport om de delegerade befogenheterna senast sex månader innan perioden på fem år löpt ut. Delegeringen ska automatiskt förlängas med samma period om den inte återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Delegeringen får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Europaparlamentet eller rådet får göra invändning mot en delegerad akt inom två månader från den dag de underrättats om akten. På Europaparlamentets eller rådets initiativ ska fristen förlängas med två månader. Kommissionen ska biträdas av kommittén för det europeiska statistiksystemet.

I bilaga A fastställs metoder för gemensamma standarder, definitioner, klassificeringar och redovisningsregler, som ska användas för att utarbeta räkenskaper och sammanställningar på jämförbar grund för att tillgodose unionens behov, samt resultat.

I bilaga B fastställs ett program med de tidsfrister då medlemsstaterna ska ha rapporterat in sina räkenskapsdata och sammanställningar till kommissionen (Eurostat) enligt de metoder som anges i bilaga A.

Det europeiska nationalräkenskapssystemet (ENS) är ett viktigt verktyg på europeisk nivå för t.ex. de egna medlen, förfarandet vid alltför stora underskott och strukturfonderna, samt för att analysera samordningen av och konvergensen mellan medlemsstaternas ekonomiska politik. Genom ENS får EU-institutionerna, regeringarna, de ekonomiska aktörerna och samhällsaktörerna harmoniserad och tillförlitlig statistik som de kan använda

som underlag för sina beslut. Detta bidrar till att uppnå målen i fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, och i synnerhet målen för den ekonomiska och monetära unionen.

ENS stämmer på det hela taget överens med SNA när det gäller definitioner, redovisningsregler och klassificeringar. Vissa skillnader finns dock, framför allt i fråga om uppställningen, som är anpassad efter bruket inom Europeiska unionen. Det innebär att definitionerna, klassificeringarna och redovisningsreglerna behöver vara mer detaljerade. Till skillnad från SNA grundar sig ENS på en förordning med bindande regler för att säkra jämförbarheten på EU-nivå, och ett obligatoriskt dataleveransprogram.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Gällande svenska regler är lag (2001:99) om den officiella statistiken och förordning (2001:100) om den officiella statistiken. Förslaget väntas inte innebära någon förändring i det svenska regelverket.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget innebär att Statistiska centralbyrån måste genomföra stora anpassningar i det svenska statistiksystemet. De ökade kostnaderna för dessa anpassningar ska finansieras inom myndighetens ekonomiska ramar. Förslaget påverkar inte EU:s budgetens omfattning, men kan få en direkt påverkan på den relativa finansieringsbördan. Idag är ca 70 procent av EU-budgetens inkomster hänförliga till nationella bidrag baserad på relativ BNI enligt ESA95. Om beslut fattas om att dessa nationella bidrag ska baseras på ESA2010 kommer detta få budgetära konsekvenser för den svenska EU-avgiften. Preliminära beräkningar visar att Sveriges och Finlands andel av EU:s BNI kommer öka till följd av förslaget och därmed ökar dessa länders nationella bidrag baserade på BNI. För Sverige handlar det om en ökning på ca 0,5 miljarder kronor per år om förslaget implementeras inom ramen för systemet för unionens egna medel, dvs. EU-budgetens inkomstsida. EU-kommissionen kommer presentera ett nytt förslag till beslut om egna medel sommaren 2011. Innan dess går det inte att bedöma de budgetära konsekvenserna mer i detalj.

Enligt kommissionens konsekvensanalys skulle det bli svårare att jämföra nationalräkenskaperna dels mellan medlemsstaterna, om ENS inte reviderades, eftersom revideringen innebär att man kan utforma nya detaljerade metodregler för frågor som har uppstått under de senaste femton åren, dels internationellt eftersom SNA just har reviderats.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen är positiv till förslaget. Remissutfallet kan komma att påverka den svenska ståndpunkten i vissa mindre delar.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentet och Europeiska centralbanken har ännu inte tagit ställning till förslaget.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har remitterats till Ekonomistyrningsverket, Konjunkturinstitutet, Statistiska centralbyrån och Sveriges Riksbank. Remissinstansernas ståndpunkter är ännu inte kända.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rättslig grund är artikel 338.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Enligt kommissionen är förslaget förenligt med både subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen.

När det gäller subsidiaritetsprincipen avser förslagets syfte inte ett område där Europeiska unionen är ensam behörig, men det kan heller inte i tillräcklig utsträckning uppnås av medlemsstaterna.

Utan en tydlig EU-ram, dvs. EU-lagstiftning där gemensamma metoder för nationalräkenskaperna och ett leveransprogram fastställs, är det inte möjligt för medlemsstaterna att uppnå den kvalitet som krävs.

Detta är särskilt viktigt inom nationalräkenskaperna, där man använder aggregat för en rad olika ändamål såväl på regional och nationell nivå som på EU-nivå (t.ex. de egna medlen, förfarandet vid alltför stora underskott och strukturfonderna).

Målet med förslaget kan bättre uppnås på EU-nivå genom en EU-rättsakt, eftersom endast kommissionen kan samordna den nödvändiga harmoniseringen av nationalräkenskapsmetoder och statistiska uppgifter på EU-nivå. Datainsamling och sammanställning av jämförbar statistik över nationalräkenskaper kan däremot organiseras av medlemsstaterna. Europeiska unionen kan därför vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget.

I fråga om proportionalitetsprincipen går förordningen inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet med förordningen. Den innehåller inga bestämmelser för hur insamlingen av nationalräkenskapsdata ska gå till i de enskilda medlemsstaterna, utan anger endast vilka uppgifter som ska tillhandahållas för att garantera en harmoniserad struktur och tidsplan.

Den rättsakt som föreslås för ENS 2010 är en Europaparlamentets och rådets förordning. En förordning är att föredra eftersom den ger samma bestämmelser i hela EU och medlemsstaterna inte kan välja bort någon del av rättsakten. En förordning är direkt tillämplig, vilket innebär att den inte behöver införlivas i nationell rätt.

Regeringen gör ingen annan bedömning än kommissionen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer att behandlas i rådets arbetsgrupp för statistik under 2011. Beslut kan förväntas under 2012.

4.2 Fackuttryck/termer

-